

SHOQATA E TREGTUESVE
TË INPUTEVE BUJQËSORE

GJENDJA NË SEKTORIN E INPUTEVE BUJQËSORE NË KOSOVË

BERAT R. GËRGURI

HYRJE

- Në Republikën e Kosovës janë të pajisur :
 - Mbi 20 kompani me licencë për importin inputeve bujqësore.
 - Rreth 150 baranatore bujqësore, tregtues të inputeve bujqësore.
 - Secila nga këto subjekte (importues ose tregtues) duhet të kenë min. një agronom përgjegjës për të marrë licencë.

SHOQATA E TREGTUESVE
TË INPUTEVE BUJQËSORE

PLEHRAT

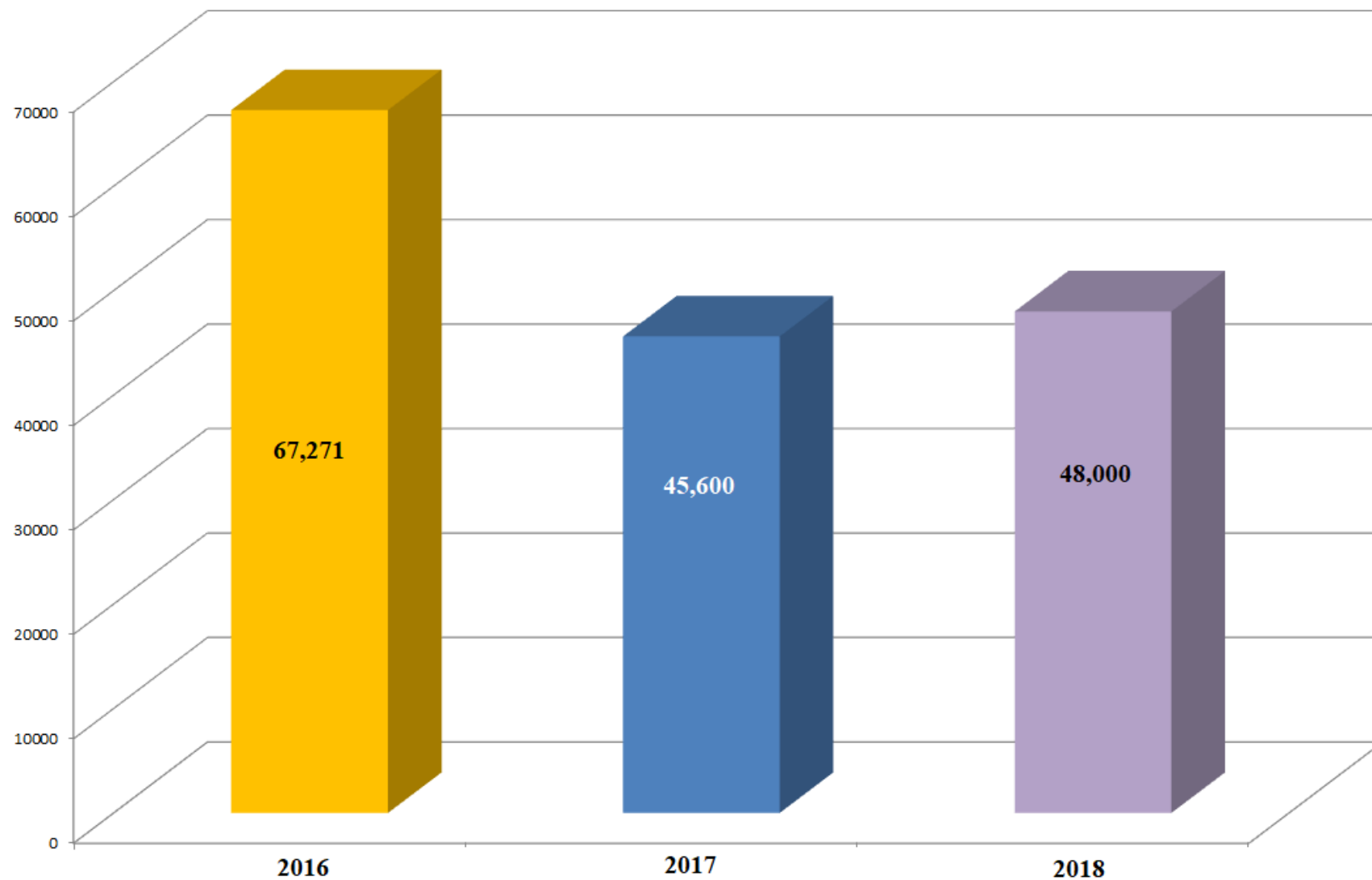
GJENDJA NË SEKTORIN E PLEHRAVE

- Në Republikën e Kosovës janë të regjistruara mbi 325 lloje të plehrave.
 - 58 prodhues janë bartës të këtyre regjistrimeve;
 - 28 importues kanë drejten e regjistrimit dhe distribuimit;
- Në vendin tonë ka një rritje në importin e plehrave për vitin 2018 krahasuar me vitin 2017 për 2,400 ton më shumë, respektivisht 19,271 ton më pak edhe se viti 2016.

SASIA E PLEHRAVE TË IMPORTUARA

Importi i plehrave 2016-2018

Viti	Sasia (ton)
2016	67,271
2017	45,600
2018	48,000

SHOQATA E TREGTUESVE
TË INPUTEVE BUJQËSORE

BRENDET BOTËRORE TË PLHERAVE NË KOSOVË

ADFERT

Abu Dhabi Fertilizer Industries Co. W.L.L.

Adriatica

ALKALOID
SKOPJE

BOREALIS

EUROCHEM
MINERAL AND CHEMICAL COMPANY

Haifa

Where needs take us

MILAGRO®

FERTILIZZANTI SPECIALI

1888 Puccioni

UNICHEM

SHOQATA E TREGTUESVE
TË INPUTEVE BUJQËSORE

PRODUKTET PËR MBROJTJEN E BIMËVE (PMB)

GJENDJA AKTUALE ME PMB NË KOSOVË

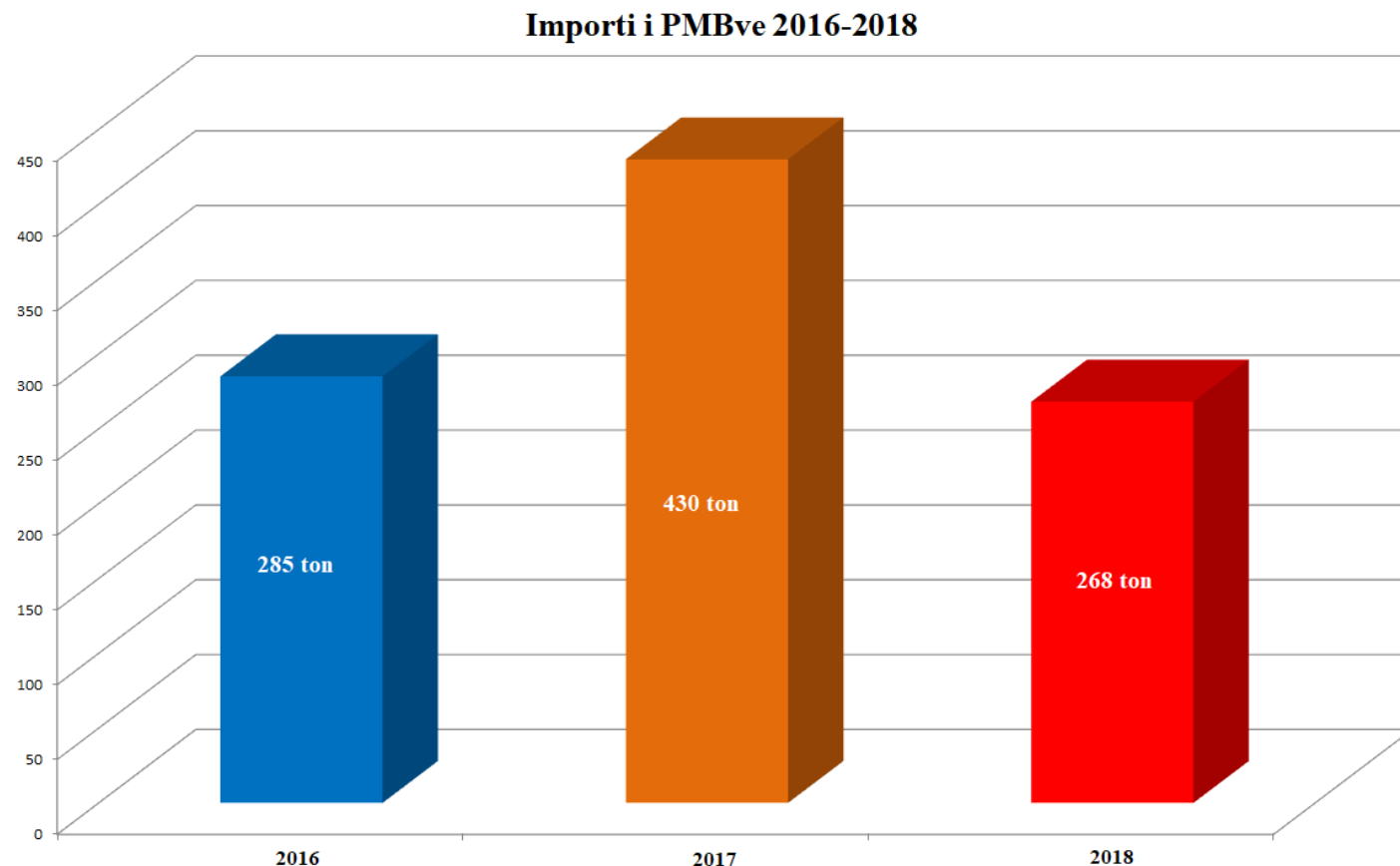
- Në Republikën e Kosovës janë regjistruar 147 PMB:
 - 38 prodhues janë bartës të këtyre regjistrimeve;
 - 21 importues kanë drejten e regjistrimit dhe distribuimit;
- Gjendja në sektorin e PMB-ve këtë vit ka qenë më stabile në përgjithësi, e sidomos sa i përket prezencës së PMB-ve ilegale në treg krahasuar me vitet paraprake.

SASIA E PMB E IMPORTUAR

–Ka një rënie në importin e PMB-ve në vitin 2018 krahasuar me vitin 2017 për 162 ton më pak, respektivisht 17 ton më pak edhe se viti 2016.

Viti	Sasia (ton)
2016	285
2017	430
2018	268

SHOQATA E TREGTUESVE
TË INPUTEVE BUJQËSORE

BRENDET BOTËRORE TË PMB NË KOSOVË

ADAMA

Bayer CropScience

SHOQATA E TREGTUESVE
TË INPUTEVE BUJQËSORE

PESTICIDET E FALSIFIKUARA DHE TË PALIGJSHME

GLOBALE

**KRIMI ËSHTË
SHUMË PROFITABIL**

Shitjet e falsifikuara dhe të paligjshme
të pesticideve mund të krijojnë

BIZNESIN E 4^{të} MË TË MADH

NË INDUSTRI

EVROPË

Pesticidet e falsifikuara
dhe ilegale përfaqësojnë

GATI

14%

të tregut të pesticideve të BE

Në operacionin e Europol

MBI

670 ton

**TË PESTICIDEVE TË FALSIFIKUARA
DHE ILEGALE JANË KONFISKUAR**

DY BOTË TË KUNDËRTA

SHOQATA E TREGTUESVE
TË INPUTEVE BUJQËSORE

MENDO PËR KËTË ...

PESTICIDET AUTORIZUARA

TESTUARA

- ✓ > 100 teste specifike të sigurisë
- ✓ Rreziqet janë kuptuar dhe kontrolluar
- ✓ Përfitimet e dokumentuara

AUTORIZUARA

- ✓ Komisioni Europian, EFSA
- ✓ Shtetet Anëtare, Agjencitë
- ✓ Shqyrtuar çdo 10 vjet

FURNITORËT

- ✓ Të angazhuar për të ofruar produkte të sigurta dhe me cilësi të lartë
- ✓ Bashkëpunon me autoritetet
- ✓ Siguroni mbështetje për klientët

PESTICIDET E FALSIFIKUARA DHE ILEGALE

TË PA TESTUARA

- ✗ Asnjë test i sigurisë
- ✗ Rreziku i panjohur
- ✗ Dëmtime të mundshme (pa përfitim)

TË PA AUTORIZUARA

- ✗ Jo i rregullt
- ✗ Nuk është i rishikuar

FURNITORËT

- ✗ Veprim kriminal
- ✗ E panjohur për autoritetet
- ✗ Jo administrim
- ✗ Përkrah aktivitetet e tjera të paligjshme

Të gjithë aktorët bujqësorë janë nën rrezik!

PMB-të e falsifikuara dhe të paligjshme kërcënojnë shëndetin dhe sigurinë, pengojnë zhvillimin ekonomik dhe ulin kredibilitetin e autoriteteve. Qeveritë në EU humbin rreth 238 milionë euro të ardhura në vit.

AUTORITETET DHE QEVERTË

Industria e ligjshme humbet rreth 1.3 miliardë euro të ardhurat vjetore në Evropë.

LEGJITIMON PRODHUESIT

Portet janë pikat kryesore të hyrjes, duke kontrabanduar pastaj të gjithë kufijtë tokësorë me vendet e treta.

TRANSPORTI DETAR / TOKËSOR

**DISTRIBUTORËT ME
SHUMICË & PAKICË**

Humbin reputacionin tek fermerët dhe vazhdimisht kanë humbje në biznes.

KULTIVUESIT DHE FERMERËT

Humbja e të lashtave;
Humbja e subvencioneve;
Kontaminim i tokës;
Kërcënimi për shëndetin e fermerit;

KOMPANIT E USHQIMIT

Humbja e furnizimit me ushqim;
Humbja e besimit;
Reduktimi në sigurinë e ushqimit;

Ç'mund të bëjmë rreth kësaj problematike

AUTORITETET DHE QEVERITË

- Ngritja e vetëdijes përmes bashkëpunimit në sektorin privat dhe publik.
- Mbyllja e bizneseve të prodhuesve dhe paketusve të paligjshëm.
- Forcimi i zbatimit dhe kontrolleve të tregut.
- Fuqizimi i autoriteteve për bashkëpunuar më shumë ndërmjet vete.

LEGJITIMON PRODHUESIT

- Të njoftohen i gjithë zinxhiri furnizues / shpërndarjes për të mbajtur vetëm PMB të regjistruar ligjërisht nga vendet e prodhimit në vendet e destinacionit.
- Mbajtja e trajnimeve kundër produkteve të falsifikuara në të gjitha programet e informimit me fermerë.
- Të zbatohen të gjitha ligjet dhe rregulloret për PMB.

TRANSPORTI DETAR / TOKËSOR

- Për të mos punuar me falsifikues, të pajtohen të zbatojn rregullat e certifikimit të eksportit ICAMA.
- Ruajtja e integritetit të zinxhirit të furnizimit duke refuzuar dorëzimin e PMB-ve të falsifikuara dhe të paligjshme

DISTRIBUTORËT ME SHUMICË & PAKICË

- Shitni vetëm PMB të regjistruar ligjërisht;
- Praktika dhe blerja vetëm nga prodhuesit e ligjshëm.\
- Informoni fermerët për rrezikun e mundshëm të falsifikimit dhe PMB-ve ilegale.
- Të sigurohet pajtueshmëri me të gjitha rregulloret, ligjet në lidhje me PMB-të.

KULTIVUESIT DHE FERMERËT

- Bleni vetëm nga barnatoret bujqësore të licencuara.
- Të kërkohet çdo herë faturë për çdo blerje.

KOMPANIT E USHQIMIT

- Këmbëngulni që fermerët të përdorin vetëm PMB që janë të regjistruara dhe janë të ligjshme.
- Bashkëpunoni me autoritetet e eksportit / importit për të shmangur marrjen e rendimentit nga kulturat që trajtohen me PMB të paligjshme ose të falsifikuara.

SHOQATA E TREGTUESVE
TË INPUTEVE BUJQËSORE

Faleminderit për vëmendje!